

Süni intellekt xərcəngi “gördü”: texnologiya həkimi əvəz edir, yoxsa tamamlayır?

Süni intellekt artıq sadəcə texnoloji yenilik deyil, insan həyatına birbaşa təsir göstərən real güçə çevrilib. Xüsusilə tibb sahəsində onun tətbiqi son illərdə sürətlə artub. Dəri xəstəliklərinə, o cümlədən xərcəngə diaqnoz qoya bilən süni intellekt sistemlərinin ortaya çıxması cəmiyyətdə həm ümid, həm də narahatlıq yaradıb. Bir tərəfdən bu texnologiya minlərlə insanın həyatını xilas edə bilər, digər tərəfdən isə “insan faktorunun” arxa plana keçməsi ciddi suallar doğurur. Əsas məsələ budur: süni intellekt bu qədər inkişaf edib, bu inkişaf nə dərəcədə təhlükəsiz və idarəolunandır? SIA mövzu ilə bağlı araşdırma edib.

Süni intellekt tibdə nəyi dəyişir?

Ənənəvi tibbdə diaqnoz həkimin təcrübəsi, biliyi və müşahidə qabiliyyətinə əsaslanır. Süni intellekt isə milyonlarla tibbi məlumatı saniyeler ərzində analiz edə bilir. Xüsusilə dəri xərcəngi kimi vizual əsaslı xəstəliklərdə alqoritmalar:

- Dərinin rəng dəyişimini
- Ləkələrin simmetriyasını
- Ölçü və forma fərqlərini
- Zamanla baş verən dəyişiklikləri dəqiq müqayisə edərək risk ehtimalını hesablayır. Bu isə insan gözünün görə bilmədiyi mikrosəviyyəli detalları üzə çıxarıır.

Müsbət təsirlər: insan həyatı üçün real şans

Süni intellektin tibbdə tətbiqi bir neçə mühüm istiqamətdə ciddi üstünlüklər yaradır:

Erkən diaqnostika

Xərcəngin erkən mərhələdə aşkarlanması müalicənin effektivliyini dəfələrlə artırır. Statistikaya görə, dəri xərcəngi erkən mərhələdə aşkarlandıqda saq qalma ehtimalı 90 faizdən yuxarıdır.

Tibbi bərabərliyin artması

Regionlarda həkim çatışmazlığı problemi olan ölkələr üçün süni intellekt ilkin diaqnostika vasitəsi kimi böyük imkan yaradır.

Bu, səhiyyə xidmətlərinə çıxışı məhdud olan insanlar üçün həyatı əhəmiyyət daşıyır.

Həkimin yüksək nüfuzlu azalması

Süni intellekt rutin analizləri üzərinə götürərək həkimlərin daha mürəkkəb qərarlara fokuslanmasına imkan verir.

Diaqnostik səhvlərin azalması

İnsan faktoru – yorğunluq, stres, diqqət dağınlığı – minimuma enir.

Risklər: texnologianın görünməyən tərəfi.

Bütün bu üstünlüklərə baxmayaq, süni intellektin tibbdə həddindən artıq rolу ciddi risklər yaradır.

Yanlış öyrədilmiş alqoritmalar

Əgər süni intellekt nətəmam və ya birtərəfli məlumat bazası ilə öyrədilibsə, o, müəyyən etnik qruplar, yaş kateqoriyaları və ya nadir xəstəliklər üzrə sehv nəticələr verə bilər.

Psixoloji təsir

Yanlış və ya erkən diaqnoz insanlarda panika, stress və psixoloji travma yarada bilər. Xüsusilə “xərcəng” kimi ağır diaqnozlar da bu risk dəhərə yüksəkdir.

Həkimin rolünün zəifləməsi təhlükəsi

Əgər süni intellekt əsas

qərarverici mexanizmə çevrilərsə, tibb insanılıkdan uzaqlaşa bilər. Halbuki xəstə üçün empatiya, izah və insan münasibəti bəzən müalicə qədər vacibdir.

Etik və hüquqi boşluqlar

Süni intellektin səhv diaqnoz verdiyi halda məsuliyyət məsələsi hələ də açıq qalır:

-Programmı hazırlayan şirkətmə?

-Sistemdən istifadə edən tibb müəssisəsimi?

-Yoxsa nəticəni təsdiqləyən həkimmi?

Bir çox ölkələr bu suala hələ də aydın cavab tapa bilməyib. Bu isə hüquqi riskləri artırır.

Dünya təcrübəsi və yanaşma

Inkişaf etmiş ölkələrdə süni intellekt həkimi əvəz edən deyil, onu tamamlayan alət kimi qəbul olunur. ABŞ və Avropa İttifaqında bu sistemlər klinik istifadəyə buraxılmazdan əvvəl illərlə sınaqdan keçirilir və ciddi sertifikatlaşdırma prosesindən keçir. Ən vacib prinsip isə budur: son qərar mütləq həkimə məxsusdur.

Nəticə: təhlükə yox,

ARTASDİR MƏ